

Petrus van Oeckelen "Orgelbouwer"

Petrus van Oeckelen werd geboren in Breda in 1792 in een rooms-katholiek gezin.

Zijn vader Cornelis v. Oeckelen (1762-1837), was aanvankelijk horloge en uurwerkmaker van beroep, maar begon in 1805 een orgelmakerij in zijn woonplaats.

Deze orgelmakerij is een direct gevolg van zijn grote handvaardigheid en een goed technisch inzicht en liefde v.d. muziek. Petrus en zijn broer Cornelis-Jacobus waren al op jonge leeftijd bezig met het ontwerpen van mechanische muziek instrumenten en deden op dat gebied enige interessante uitvindingen.

In 1809 werd Petrus op 17 jarige leeftijd reeds Stads-beiaardier van Breda, maar reeds 1810 verhuisde hij naar de Groningen om daar beiaardier van de Martinitorren te worden.

Een betrekking die hij vervuld heeft tot het jaar 1877, hij heeft dan de leeftijd bereikt van 85 jaar.

In 1814 kwamen wij Petrus van Oeckelen tegen als commandant van de "Francoot-Boot-Groningen" tijdens de gevechten rond de vestingstad Delfzijl.

In zijn jonge jaren houdt Petrus zich bezig met actieve muziek beoefening.

Hij moet wel zeer begaafd zijn geweest, want naast zijn "beiaardierschap" bespeelde hij ook nog instrumenten als orgel, cello, contrabas, piano en trad hij op als dirigent.

Hij leidde een aantal "Maandags-Conserthen" en was organist van de "Doopsgezinde kerk in Groningen en die als katholiek van huis uit.."

In 1819 bouwde hij zijn eerste orgel, dit was in opdracht van de Ned. Herv. kerk te Assen

Dit orgel was in eerste aanleg een éénklaviersorgel, het is in Assen omgebouwd tot een "twee klaviérsorgel".

In 1897 is dit orgel naar de kerk te Havelte overgeplaatst, dit voor een bedrag van fl. 1000.- inclusief restauratie en plaatsing.

Dus Havelte mag zich er op beroemen het 1e van "Deekelen Orgel" in huis te hebben (opus N^o I v. Deekelen).

Petrus v. Deekelen genoot in de toenmalige orgelbouw-wereld al spoedig enige faam.

Dit mag men afleiden uit het feit, dat hij in de jaren 1829-1831 samen met zijn vriend Jhr. Mr. J.W. Trip, ook organist als adviseurs optreden, bij de bouw 'le Orgel.

Voor de Noordkerk in Groningen moest een 3 klaviérs-orgel gebouwd worden met Hoofd- Rug- en Bovenwerk met vijf pedaal, een werk dat wordt uitgevoerd door de orgelbouwer J.W. Finpe.

Als in 1837 zijn vader en de orgelmaker Finpe overlijden, neemt hij hun orgelmakerijen grotendeels over en vestigt zich in Ollimman (gem. Hatenertmolen) en noemt zich dan "Orgel en Piano-Forte maker".

Hij was zeer productief, gezien de vele plaatsen waar hij orgels installeerde, of reparaties verricht en restauraties voltooide.

Zelfs in Amsterdam treffen we een "van Deekelen" aan, zij het in zeer verwaarloosde toestand in de thans gesloten

Dosterkerk.

In onze omgeving treffen we orgels van hem aan in de gerestauteerde grote kerk in Steenwijk.

Dit is het grootste instrument door hem gebouwd in 1861, te Ruinerwold een kleiner orgel gebouwd in 1871

Verder moet er in Dwingelo ook een orgel van hem aanwezig geweest zijn, maar dat weet men niet zeker, in ieder geval is dat dan in 1923 bij een grote brand verloten gegaan.

Veel werk is door hem in de Provincie Groningen gedaan, met name in de plaats Middelstum e.a.

In nieuwbouw maakte hij zeer degelijk werk, vooral in de eerste helft van zijn werkzaamheden: Later zakte dat peil enigzinds af.

Dit kan zijn oorzaak vinden in de (te) vele opdrachten enerzijds, maar zeker ook in de economische magere jaren van die tijd.

In die tijd is door hem een orgel gerestaureerd te Zwolle in de Grote kerk a.d. Markt, een waarlijk prachtig Barok-Orgel van de Fam. Schnitzger.

Op zeer radicale wijze is hier omgesprongen met de aard van dit orgel, veel origineel prachtig pijpwerk is verwijderd en door maar weinig bypassend pijpwerk vervangen, ~~een~~ waarschijnlijk van oude Duitse orgels afkomstig.

Echter kunnen wij hem dat niet helemaal verwijten, want hij vervulde opdrachten van de toen aanwezige en vaak wisselende kerkvoogden (2 jaar).

Deze kerkvoogden en ook organisten van die tijd zullen waarschijnlijk praktisch ingesteld zijn en dat zal wel weet te maken hebben met het beschikbare geld.

De toen aanwezige aanwezige orgelmakers deden hetzelfde als v. Deckelen, n.m.l. stringent de opdracht uitvoeren.

Ugelukkig zijn vele van deze orgels thans weer in oude glorie hersteld.

Zo ook ons prachtige Orgel, na een zeer goede restauratie door de fa. Menze Ruiter uit Zuidwilde Groningen.

Met name wil ik noemen dhr. Veldkamp, hij en zijn medewerkers hebben echt meer gedaan dan een opdracht uitgevoerd, zeker voor wat betreft hetstel pijpwerk en Intonatie.

Zeker genoemd moet worden Aart van Beek uit Zwolle, onze adviseur namens de Orgelcie der Ned. Herv. kerk

Zeer veel werk is door hem verzet om samen met de k.v.d.j. Havelte te komen tot dit goede resultaat.

Genoemd moet worden de kleine groep artistiekelingen die met kwast en verf het orgel een schoon uiterlijk hebben gegeven.

Genoemd kan ^{worden} allen die betrokken zijn geweest om de financiële mogelijk ^{heden} te scheppen

W. Haak.

Havelte 1993.